EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.7.2025.
COM(2025) 423 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

u skladu s člankom 77. Pravilnika o osoblju za dužnosnike

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

u skladu s člankom 77. Pravilnika o osoblju za dužnosnike

PRAVNA OSNOVA

Člankom 77. Pravilnika o osoblju kako je zadnje izmijenjen 2013.[1] predviđa se da se dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu ocjenjuje svakih pet godina počevši od 1. siječnja 2014. na temelju izvješća Komisije Europskom parlamentu i Vijeću. U izvješću se posebno razmatraju razvoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu osoblja u državnim službama država članica i razvoj očekivanog životnog vijeka dužnosnika institucija.

Suzakonodavci su odlučili i da Komisija prema potrebi iznosi prijedlog o izmjeni dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u skladu sa zaključcima tog izvješća, pri čemu se posebna pozornost posvećuje kretanjima u državama članicama.

U ovom se izvješću prethodno navedena odredba primjenjuje tako da se posebno razmatraju razvoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu osoblja u državnim službama država članica i razvoj očekivanog životnog vijeka dužnosnika institucija od 2019. do 2023.

1. PODRUČJE PRIMJENE IZVJEŠĆA

Na temelju članka 77. Pravilnika o osoblju razvoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu osoblja u državnim službama država članica i razvoj očekivanog životnog vijeka dužnosnika institucija trebali bi se ocjenjivati svakih pet godina, čime bi se za potrebe izvješća[2] omogućilo petogodišnje referentno razdoblje od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2023.

Suzakonodavci su naveli materijalno područje primjene koje obuhvaća i razvoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu osoblja u državnim službama država članica i razvoj očekivanog životnog vijeka dužnosnika institucija. Nadalje, u njemu se navodi da bi Komisija pri ocjenjivanju mogućnosti izmjene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu trebala posebnu pozornost posvetiti kretanjima u državama članicama.

2. KONTEKST

2.1. Prikupljanje podataka

Eurostat je od stručnjaka iz država članica zatražio da na godišnjoj osnovi dostavljaju podatke u okviru Radne skupine za članak 83. Pravilnika o osoblju (Radna skupina za članak 83.)[3]. Ta je radna skupina nadležna za rješavanje svih pitanja povezanih s metodologijom provedbe Priloga XII. Pravilniku o osoblju u suradnji s Eurostatom.

---

1 Uredba (EU, Euratom) br. 1023/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013.

2 U pravilu su korišteni podaci iz 2019. Međutim, ako su ti podaci bili nedostupni, korišteni su podaci iz 2018.

3 Radna skupina za članak 83. stručna je skupina koja obuhvaća statističke urede vlada država članica i Komisijin ESTAT.

Kako bi ispunila obvezu izvješćivanja i u skladu s člankom 4. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji, Europska komisija zatražila je od izaslanika država članica u Radnoj skupini za članak 83. da do ožujka 2025. dostave podatke koji se odnose na mirovinske sustave njihovih državnih službi i potvrde njihovu pouzdanost. To se posebno odnosilo na dob u kojoj je moguće stjecanje prava na odlazak u mirovinu tijekom referentnog razdoblja i na druge načine funkcioniranja mirovinskih sustava.

2.2. Metodološki aspekti

Usporedba mirovinskih prava u svim državama članicama moguća je samo u određenoj mjeri s obzirom na to da postoje strukturne razlike u mirovinskim sustavima. Konkretno, sustavi za službenike u središnjim državnim službama država članica možda ne obuhvaćaju isto stanovništvo, odnosno sustavi u državama članicama mogu obuhvaćati dužnosnike središnjih državnih službi, sve službenike u javnom sektoru ili ukupno radno sposobno stanovništvo zajedno sa službenicima u središnjim državnim službama.

Usto, određeni nacionalni sustavi temelje se na tekućem financiranju, odnosno generacijskoj solidarnosti (tj. doprinosi za mirovinsko osiguranje radnika preraspodjeljuju se umirovljenicima), a u drugima zaposlenici uplaćuju doprinose za vlastitu buduću mirovinu (kapitalizirani sustavi). Nadalje, u određenim nacionalnim sustavima dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu razlikuje se među spolovima.

Kako je potvrđeno sudskom praksom sudova EU-a[4], mirovinski je sustav za dužnosnike EU-a (PSEO) fiktivni (virtualni) fond s utvrđenim koristima u kojem doprinosi članova osoblja služe za financiranje budućih mirovina onih koji uplaćuju doprinose. Doprinosi zapravo pokrivaju troškove mirovine stečene u određenoj godini i ni na koji način nisu povezani s rashodima za mirovine za tu godinu[5].

2.3. Definicija uobičajene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu

Članak 77. Pravilnika o osoblju odnosi se na dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu, koja se naziva i uobičajenom dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu. Taj termin odgovara dobi u kojoj osoblje EU-a automatski odlazi u mirovinu bez novčane sankcije. Od 1. siječnja 2014. uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a povećala se na 66 godina za osoblje zaposleno od 2014. Na osoblje zaposleno prije tog datuma primjenjuju se prijelazne odredbe.

Postoje dva odstupanja od uobičajene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu:

- prvo, članovi osoblja mogu zatražiti prijevremeni odlazak u mirovinu, odnosno odlazak u mirovinu prije nego što navrše uobičajenu dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu. Od 1. siječnja 2014. dob za stjecanje prava na prijevremeni odlazak u mirovinu povećala se na 58 godina za sve osoblje. Prijevremeni odlazak u mirovinu uvijek dovodi do značajne novčane sankcije[6].
- Drugo, članovi osoblja mogu, na vlastiti zahtjev i ako to tijelo za imenovanje smatra opravdanim u interesu službe, raditi do 67. godine. Članovi osoblja

[4] Vidjeti, primjerice, Predmet F-105/05 *Wils protiv Parlamenta*, točka 85. i Predmet T-439/09 *Purvis protiv Parlamenta*, točka 45.

[5] Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni Priloga XII. Pravilniku o osoblju, COM(2018) 829 final.

[6] Na temelju članka 9. Priloga VIII. Pravilniku o osoblju, povezana mirovina smanjena je za 3,5 % po godini razlike između stvarne dobi za odlazak u mirovinu i dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

iznimno mogu raditi do 70. godine, a u tom slučaju automatski odlaze u mirovinu posljednjeg dana u mjesecu u kojem navrše tu dob.

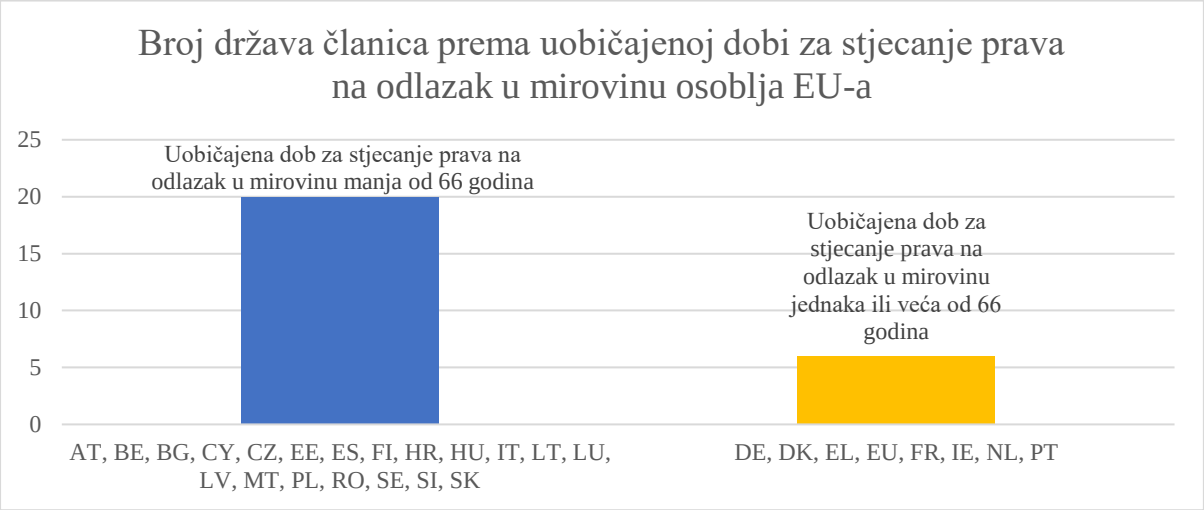
Na temelju navedenog većina država članica dostavila je u kontekstu Radne skupine za članak 83. odgovarajuće podatke o uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu, najnižoj i najvišoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

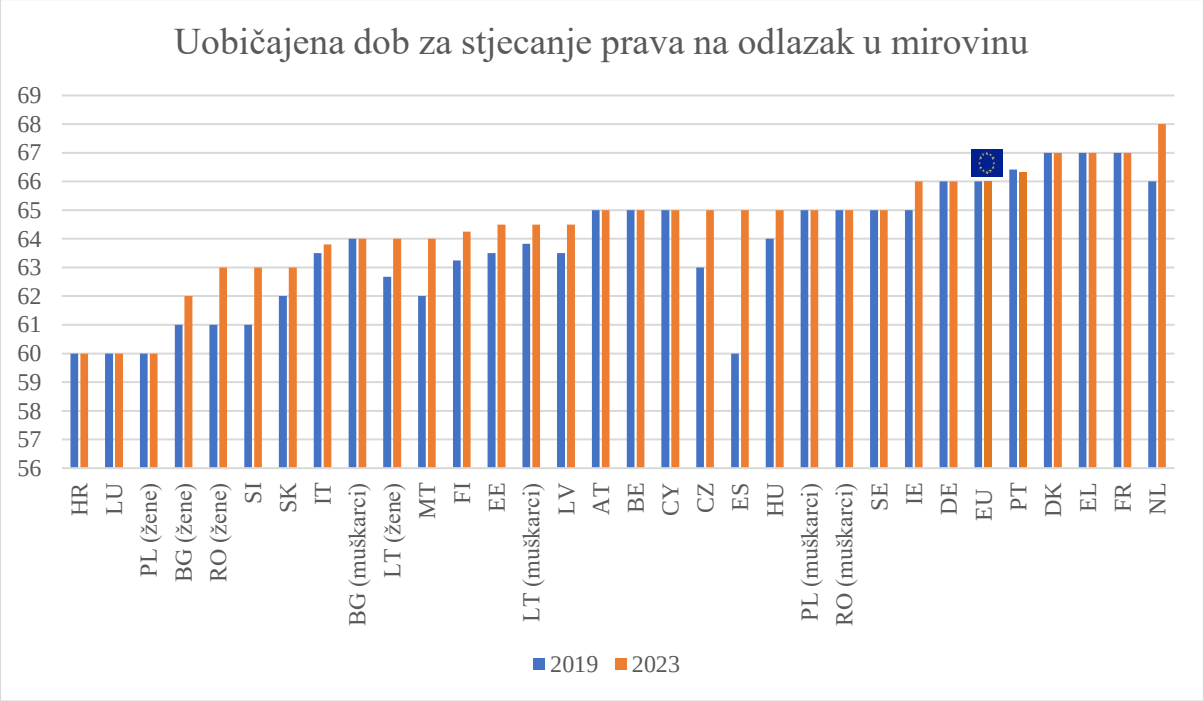
3. RAZVOJ UOBIČAJENE DOBI ZA STJECANJE PRAVA NA ODLAZAK U MIROVINU SLUŽBENIKA U SREDIŠNJIM SLUŽBAMA DRŽAVA ČLANICA

Grafikoni u nastavku prikazuju uobičajenu, najnižu i najvišu dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu koja se primjenjuje na osoblje u središnjim državnim službama država članica. Države članice koje se ne navode u tablicama ili se navode samo za jednu godinu nisu dostavile podatke Eurostatu ili nemaju najnižu i najvišu dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu[7].

[7] Ako su podaci bili nedostupni, ocijenjeno je nacionalno zakonodavstvo gdje je to bilo moguće

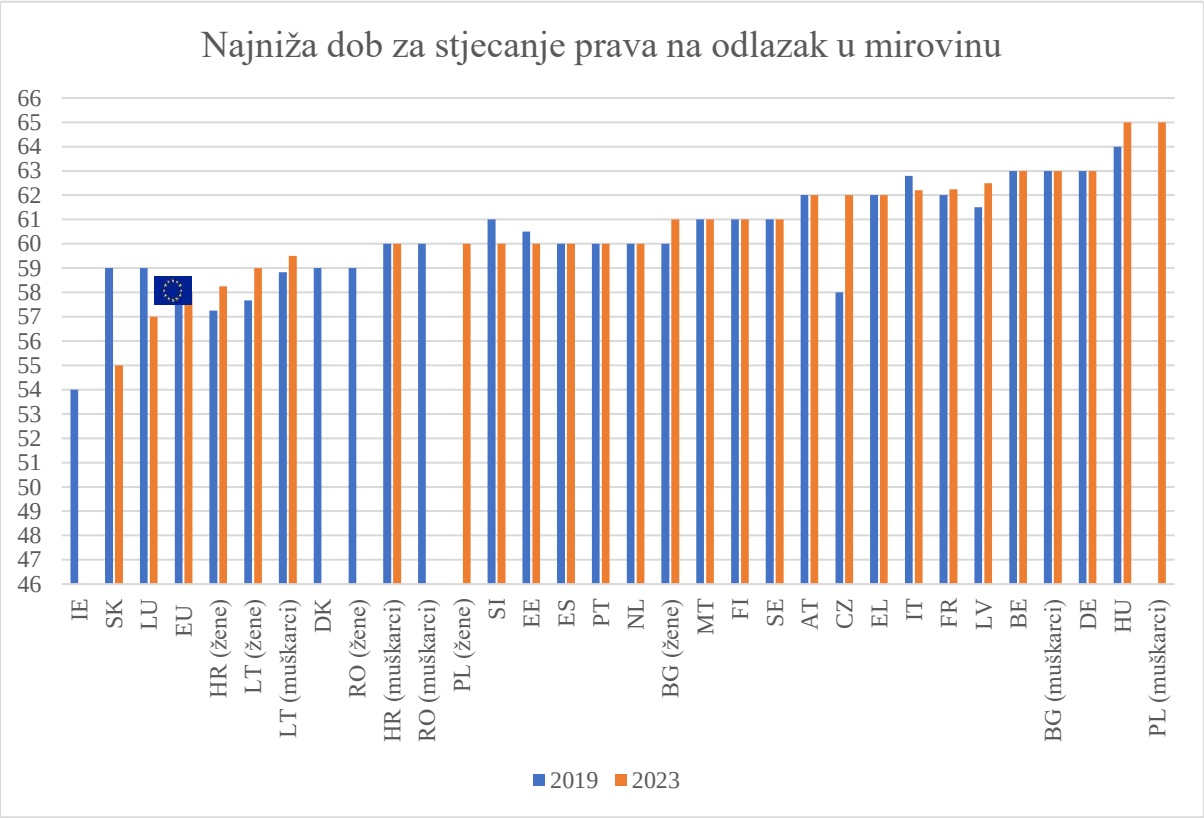
3.1. Uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u središnjim državnim službama država članica

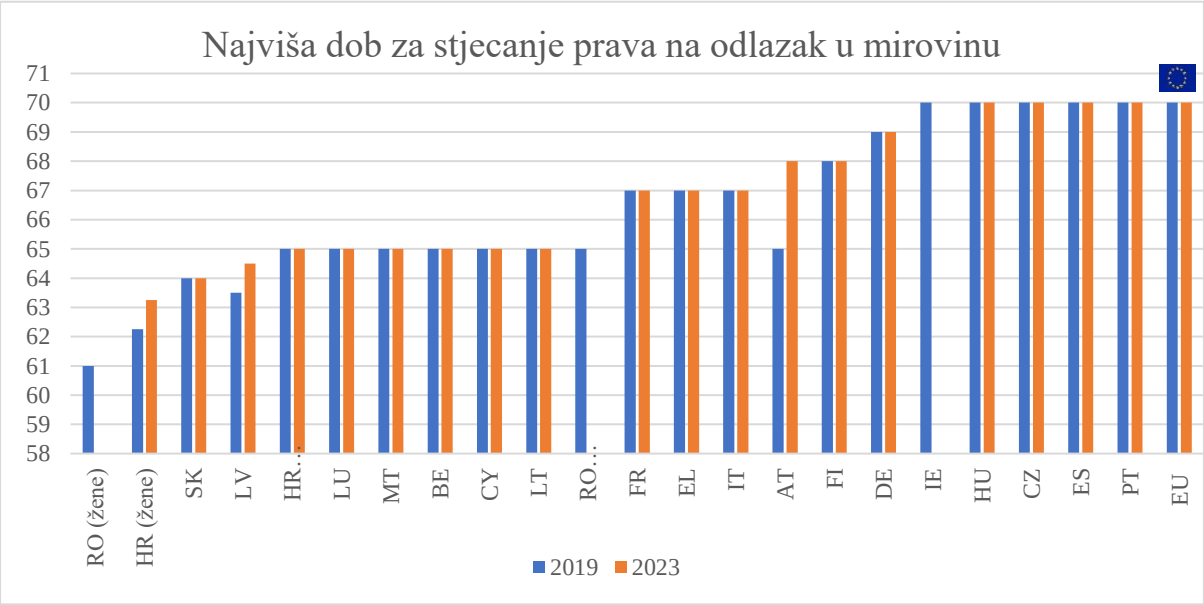
** Kad je riječ o IT, vlasti su potvrdile da se podaci izračunavaju kao prosjek jer IT ima različite načine pristupa mirovini. Kad je riječ o FR, vlasti su potvrdile da je „âge d'annulation de la décote" (67 godina) dob u kojoj osoba može otići u mirovinu bez ikakvih sankcija na iznos mirovine, čak i ako nije potreban broj godina plaćala doprinose. U toj dobi mirovina se automatski izračunava prema punoj stopi, bez obzira na potvrđene godine staža.*

3.2. Najniža dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu

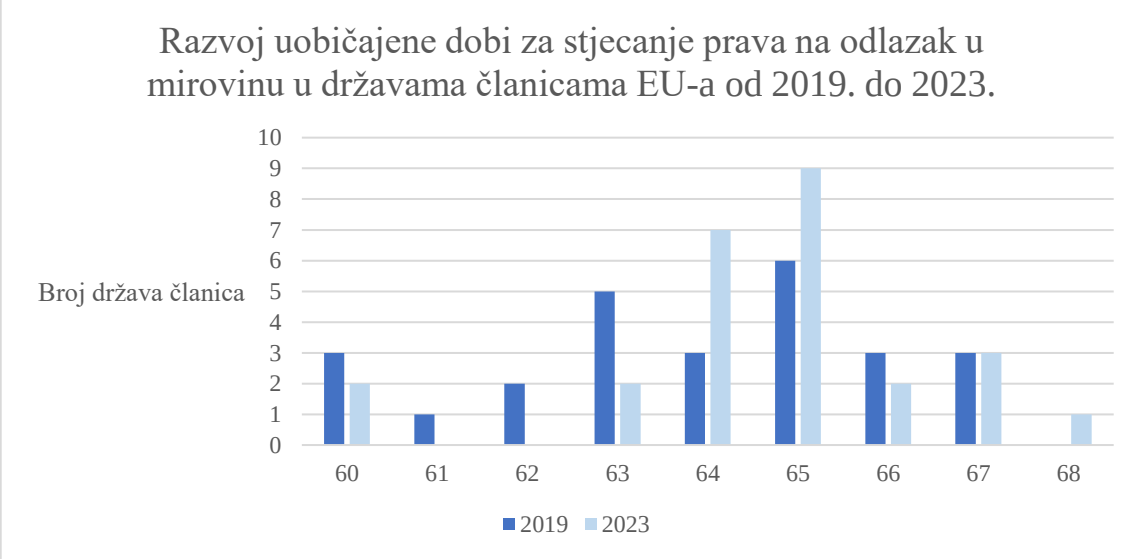

Kako je navedeno u odjeljku 2.3., prijevremeni odlazak u mirovinu u institucijama EU-a uvijek je praćen znatnom novčanom sankcijom jer se povezana mirovina smanjuje za 3,5 % po godini razlike između stvarne dobi za odlazak u mirovinu i dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu. Stoga će bruto iznos mirovine članu osoblja koji u mirovinu ode u dobi od 58 godina biti smanjen za 28 %. Za usporedbu, u državnim službama sedam država članica u kojima je najniža dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu veća od 58 godina ne postoje sankcije za prijevremeni odlazak u mirovinu.

3.3. Najviša dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu

3.4. Ocjena razvoja dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje u državnim službama država članica

** Za zemlje u kojima se dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu razlikuje između muškaraca i žena viša se vrijednost navodi u prethodno navedenoj tablici. Za zemlje čija je uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu decimalni broj, taj je broj zaokružen na najbliži cijeli broj.*

Prethodni grafikoni prikazuju razvoj najniže, uobičajene i najviše dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu službenika u središnjim državnim službama u državama članicama EU-a od 2019. do 2023.

Primjetna su odstupanja jer neke državne službe država članica nemaju najnižu ili najvišu dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu, a u drugima ne postoji razlika između najviše i

uobičajene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za službenike u središnjim državnim službama.

Prema tome, iako je to prikupljanje podataka koristan pokazatelj različitih dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u središnjim državnim službama država članica, usporedbama bi trebalo pristupiti s oprezom.

Ocjena iz 2019. pokazala je da je u državnim službama četiri države članice uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu bila viša od uobičajene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a, koja je 66 godina, te da je uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u svim državnim službama država članica bila od 60 do 67 godina.

Ocjena iz 2023. pokazuje da je u državnim službama pet država članica uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu bila viša od uobičajene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a te da je uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u svim državnim službama država članica bila od 60 do 68 godina.

Prema tome, uočeno je sljedeće:

- od izmjene iz 2014. uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu koja se primjenjuje na statutarno osoblje u skladu s člankom 77. Pravilnika o osoblju i dalje je među najvišima u odnosu na dob koja se primjenjuje na središnje državne službe država članica,
- uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u 81 %[8] državnih službi država članica koje dostavljaju podatke 2023. bila je jednaka uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a ili niža od nje,
- u referentnom razdoblju prosječna uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u državama članicama koje dostavljaju podatke povećala se za manje od jedne godine,
- nakon povećanja uobičajene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu osoblja EU-a sa 60 na 66 godina od 2004. do 2014. u državnim službama država članica došlo je do efekta „nadoknađivanja zaostatka”,
- u referentnom su razdoblju primjetne postojane razlike među državnim službama država članica,
- trenutačna najviša dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a (70 godina) u skladu je s najvećim standardom primjenjivim u središnjim državnim službama država članica,
- najniža dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a jedna je od najmanjih. Međutim, za usporedbu, u državnim službama sedam država članica u kojima je najniža dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu veća od 58 godina ne postoje sankcije za prijevremeni odlazak u mirovinu.[9]

[8] Nije zaprimljen odgovor od IE na pisano savjetovanje pokrenuto u ožujku 2025. Za potrebe ovog izračuna uobičajena je dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu irskih državnih službenika provjerena u internetskim izvorima irskog ministarstva javne potrošnje, provedbe nacionalnog razvojnog plana i reformi, https://www.publicservicepensions.gov.ie/en/topic/retirement-ages-in-the-public-service/.

[9] Od 2014. prijevremeni je odlazak u mirovinu u institucijama EU-a uvijek praćen znatnom novčanom sankcijom jer se povezana mirovina smanjuje za 3,5 % po godini razlike između stvarne dobi za odlazak u mirovinu i dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

4. RAZVOJ OČEKIVANOG ŽIVOTNOG VIJEKA DUŽNOSNIKA INSTITUCIJA

Ocjena razvoja očekivanog životnog vijeka osoblja institucija EU-a temelji se na demografskim parametrima utvrđenima u Prilogu XII. Pravilniku o osoblju. Isti parametri upotrebljavaju se za godišnju i petogodišnju aktuarsku procjenu PSEO-a.

Eurostat prikuplja te demografske parametre na godišnjoj osnovi na temelju promatranja populacije sudionika u sustavu, koja se sastoji od osoblja u aktivnoj službi i umirovljenika. Informacije dostavljaju institucije i agencije čiji su članovi osoblja sudionici sustava.

Tablica duljine života (EULT) iz 2023.[10] prospektivna je tablica duljine života koja se temelji na dugoročnom promatranju mortaliteta svih članova PSEO-a prema dobi i spolu. Tablice duljine života koje se upotrebljavaju u ocjeni PSEO-a ažuriraju se svakih pet godina[11] kako bi uključivale najnovija iskustva povezana s mortalitetom.

4.1. Metodološki aspekti

Eurostat je upotrijebio prospektivne tablice duljine života za pet godišnjih ocjena PSEO-a za 2019. i 2023., tj. EULT za 2018. i EULT za 2023. Obje tablice preispitala su i potvrdila dva različita poduzeća neovisnih vanjskih aktuara imenovana na temelju članka 13. stavka 2. Prilogu XII. Pravilniku o osoblju.

Prospektivne tablice duljine života uzimaju u obzir stope mortaliteta ovisno o spolu, dobi i godini koja se promatra. U obzir se uzimaju očekivane buduće promjene u mortalitetu tako što se vodi računa o uočenim i predviđenim promjenama u mortalitetu određene populacije tijekom njezina životnog vijeka. Na primjer, očekivani bi se životni vijek od 65 godina 2023. ažurirao s pomoću uočene stope mortaliteta za dob od 65 godina 2023., predviđene stope mortaliteta za dob od 66 godina 2024., za dob od 67 godina 2025. i tako dalje, čime bi se predvidjele buduće promjene mortaliteta.

S druge strane, u tablicama duljine života po razdobljima upotrebljavaju se stope mortaliteta iz jedne godine (ili skupine godina) i za koje se pretpostavlja da će vrijediti do kraja života određene osobe. To znači da se sve naknadne promjene stope mortaliteta ne bi uzele u obzir. Tablica duljine života po razdobljima stoga je prosječan broj dodatnih godina koje bi osoba živjela u skladu sa stopama mortaliteta za određenu dob na određenom području i u određenom razdoblju. U tim tablicama uzima se u obzir da je mortalitet u prosjeku veći ako je osoba starija, ali ne uzima se u obzir da se mortalitet s vremenom mijenja, već se pretpostavlja da će budući mortalitet biti jednak mortalitetu zabilježenom danas.

Prospektivne tablice duljine života EU-a iz 2023. (EULT iz 2023.), koje je razvio Eurostat, uključuju trend stalnog povećanja očekivanog životnog vijeka tijekom razdoblja od 18 godina na temelju razvoja mortaliteta za populaciju PSEO-a. Te se tablice temelje na promatranju pojavnosti mortaliteta članova PSEO-a: taj je pristup omogućen veličinom populacije PSEO-a i njime se izbjegavaju potencijalne vanjske pristranosti koje bi nastale upotrebom vanjskih podataka.

Upotreba prospektivnih tablica duljine života najbolja je aktuarska praksa. Iako nije sigurno hoće li se očekivani životni vijek stalno tako povećavati, navedene se pretpostavke upotrebljavaju za određivanje očekivanog životnog vijeka članova osoblja. Taj se očekivani

[10] Prospektivna tablica duljine života vrsta je tablice duljine života u kojoj se upotrebljavaju predviđene buduće stope mortaliteta, a ne trenutačne ili povijesne. Osmišljena je kako bi se procijenili očekivani životni vijek i vjerojatnosti preživljavanja pod pretpostavkom da će se mortalitet s vremenom mijenjati – obično se poboljšavaju zbog napredaka u zdravstvu, životnom standardu i tehnologiji.

[11] Članak 9. Priloga XII. Pravilniku o osoblju.

životni vijek odražava u obvezi iz PSEO-a na temelju koje se stopa doprinosa za mirovinsko osiguranje prilagođava na godišnjoj razini kako bi se osigurala uravnoteženost PSEO-a.

Naposljetku, u izračunu očekivanog životnog vijeka metodološki je pristup Eurostata (koji upotrebljavaju i vanjski aktuari koji su potvrdili metodologiju i rezultate) bio ne pridavati preveliku težinu godinama zahvaćenima pandemijom bolesti COVID-19. Navedeni pristup odražava najbolju aktuarsku praksu, a o njemu su dogovor postigle i države članice u Radnoj skupini za članak 83.

4.2. Usporedba očekivanoga životnog vijeka dužnosnika EU-a 2019. i 2023.

Mortaliteti muškaraca i žena razlikuju se, stoga su i tablice duljine života za 2019. i 2023. izračunane odvojeno prema spolu i dobi.

Muškarci

Dob	Očekivani životni vijek 2019.	Očekivani životni vijek 2023.	Povećanje očekivanog životnog vijeka (2019. – 2023.)
18	65,9	66,1	0,212
19	64,9	65,2	0,216
20	64,0	64,2	0,220
21	63,0	63,2	0,224
22	62,0	62,2	0,229
23	61,0	61,2	0,233
24	60,0	60,3	0,237
25	59,0	59,3	0,242
26	58,1	58,3	0,248
27	57,1	57,3	0,252
28	56,1	56,3	0,255
29	55,1	55,4	0,259
30	54,1	54,4	0,263
31	53,1	53,4	0,266
32	52,1	52,4	0,270
33	51,2	51,4	0,273
34	50,2	50,4	0,275
35	49,2	49,5	0,278
36	48,2	48,5	0,280
37	47,2	47,5	0,282
38	46,2	46,5	0,283
39	45,3	45,5	0,284
40	44,3	44,6	0,282
41	43,3	43,6	0,281
42	42,3	42,6	0,278
43	41,3	41,6	0,274
44	40,4	40,6	0,269
45	39,4	39,7	0,262
46	38,4	38,7	0,253
47	37,5	37,7	0,244
48	36,5	36,8	0,233
49	35,6	35,8	0,223
50	34,6	34,8	0,211
51	33,7	33,9	0,199
52	32,7	32,9	0,186
53	31,8	31,9	0,174

Žene

Dob	Očekivani životni vijek 2019.	Očekivani životni vijek 2023.	Povećanje očekivanog životnog vijeka (2019. – 2023.)
18	68,4	68,9	0,486
19	67,4	67,9	0,486
20	66,4	66,9	0,486
21	65,5	65,9	0,485
22	64,5	65,0	0,484
23	63,5	64,0	0,483
24	62,5	63,0	0,482
25	61,5	62,0	0,482
26	60,5	61,0	0,482
27	59,5	60,0	0,482
28	58,5	59,0	0,482
29	57,5	58,0	0,483
30	56,5	57,0	0,484
31	55,6	56,0	0,484
32	54,6	55,1	0,485
33	53,6	54,1	0,485
34	52,6	53,1	0,486
35	51,6	52,1	0,487
36	50,6	51,1	0,486
37	49,6	50,1	0,487
38	48,6	49,1	0,486
39	47,7	48,1	0,486
40	46,7	47,2	0,485
41	45,7	46,2	0,483
42	44,7	45,2	0,481
43	43,7	44,2	0,478
44	42,8	43,2	0,474
45	41,8	42,3	0,470
46	40,8	41,3	0,465
47	39,8	40,3	0,459
48	38,9	39,3	0,453
49	37,9	38,4	0,445
50	37,0	37,4	0,437
51	36,0	36,4	0,429
52	35,0	35,5	0,421
53	34,1	34,5	0,412

54	30,8	31,0	0,161
55	29,9	30,1	0,148
56	29,0	29,1	0,135
57	28,1	28,2	0,122
58	27,1	27,3	0,109
59	26,2	26,3	0,096
60	25,3	25,4	0,084
61	24,4	24,5	0,073
62	23,6	23,6	0,062
63	22,7	22,7	0,053
64	21,8	21,8	0,045
65	20,9	21,0	0,038
66	20,1	20,1	0,039

54	33,1	33,5	0,402
55	32,2	32,6	0,393
56	31,3	31,6	0,383
57	30,3	30,7	0,372
58	29,4	29,8	0,361
59	28,5	28,8	0,351
60	27,6	27,9	0,340
61	26,7	27,0	0,328
62	25,8	26,1	0,316
63	24,9	25,2	0,305
64	24,0	24,3	0,293
65	23,1	23,4	0,281
66	22,3	22,5	0,270

Usporedba očekivanog životnog vijeka za aktivne članove osoblja (od 18 do 66 godina[12]) 2019. i 2023. prikazuje blago povećanje očekivanog životnog vijeka.

Tablica duljine života za muškarce iz 2023. pokazuje vrlo blagi porast očekivanog životnog vijeka, koji se kreće od 0,212 godina (dva mjeseca i 17 dana) u mlađim aktivnim godinama do 0,039 (14 dana) u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

Tablica duljine života za žene iz 2023. pokazuje blagi porast očekivanog životnog vijeka, koji se kreće od 0,486 godina (pet mjeseci i 27 dana) u mlađim aktivnim godinama do 0,270 (tri mjeseca i 9 dana) u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

Razvoj tablice duljine života EU-a u prosjeku prikazuje vrlo blagi porast očekivanog životnog vijeka članova osoblja institucija, odnosno četiri mjeseca u mlađoj dobi i dva mjeseca u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

U usporedbi s prethodnim ocjenama očekivanog životnog vijeka, tablica duljine života za muškarce iz 2018. pokazivala je vrlo blagi porast očekivanog životnog vijeka, koji se kreće od 0,078 godina (28 dana) u mlađim aktivnim godinama do 0,184 (dva mjeseca i sedam dana) u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu. Tablica duljine života za žene iz 2018. pokazivala je blagi porast očekivanog životnog vijeka, koji se kreće od 0,559 godina (šest mjeseci i 24 dana) u mlađim aktivnim godinama do 0,697 (osam mjeseci i 14 dana) u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu. Razvoj tablice duljine života EU-a u prosjeku prikazuje blagi porast očekivanog životnog vijeka članova osoblja institucija, odnosno četiri mjeseca u mlađoj dobi i pet mjeseci u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

Između 2014. i 2023. očekivani životni vijek za muškarce povećao se za 0,29 godina (tri mjeseca i 16 dana) u mlađim aktivnim godinama i za 0,223 godine (dva mjeseca i 21 dan) u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu. Očekivani životni vijek za žene povećao se za 1,045 godina (jedna godina i 16 dana) u mlađim aktivnim godinama i za 0,967 godine (11 mjeseci i 18 dana) u uobičajenoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

5. KRETANJA U DRŽAVAMA ČLANICAMA

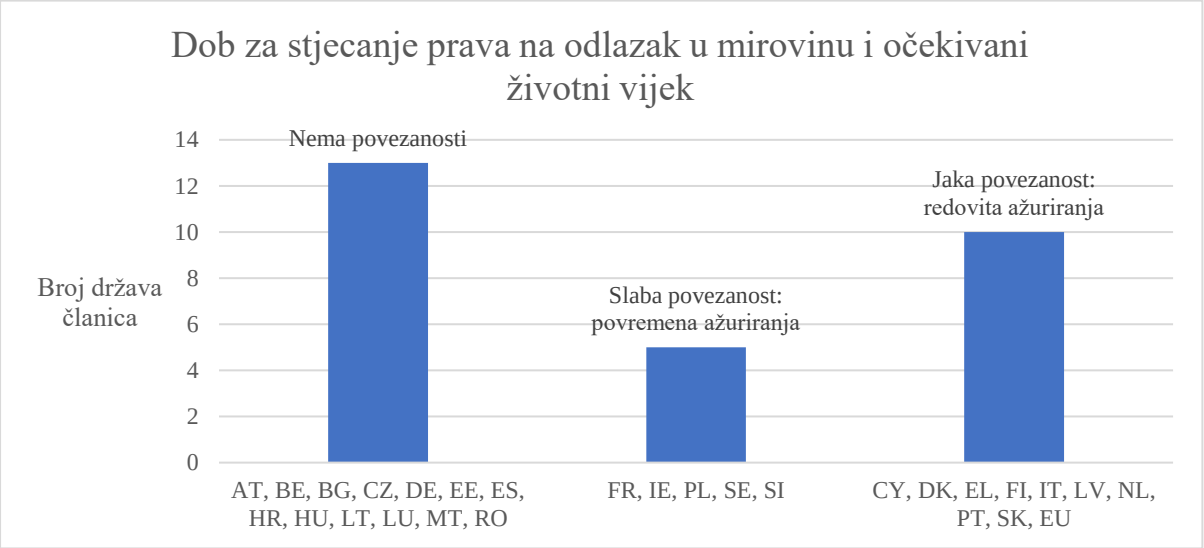
Osim ocjene iz točaka 3. i 4. ovog izvješća, Komisija je razmotrila i kretanja u mirovinskim sustavima država članica.

[12] Napominje se da je na temelju članka 52. Pravilnika o osoblju moguće raditi do 67. godine života (ako je opravdano u interesu službe) i 70. godine života (iznimno).

5.1. Ažuriranje dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u odnosu na razvoj očekivanog životnog vijeka

U većini država članica dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu ažurira se ili redovito ili povremeno kako bi se u obzir uzela kretanja očekivanog životnog vijeka.

Na temelju podataka koje su dostavile države članice u okviru Radne skupine za članak 83., u državama članicama utvrđene su različite metode koje se odnose na praksu ažuriranja dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu s obzirom na razvoj očekivanog životnog vijeka.

5.2. Uočena kretanja u mirovinskim sustavima država članica

Tijekom vremenskog područja primjene važni događaji utjecali su na mirovinske sustave u EU-u. Pandemija bolesti COVID-19 i energetske krize dovele su do nezapamćeno visoke inflacije i male gospodarske proizvodnje, zbog kojih je ugroženo gospodarsko stanje mnogih građana EU-a. Privremenim mjerama države članice fokus su usmjerile na poboljšanja indeksacije, veće minimalne mirovine i zaštitu ranjivih osoba[13].

U okviru trenutačnih nacionalnih zakonodavstava, u sljedećim desetljećima očekuje se povećanje dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u mnogim državama članicama. Međutim, ta dob bit će manja od 66 godina do 2030. za većinu država članica i dosegnut će prosjek od 67 godina tek do 2070. To je uglavnom zbog planirane konvergencije dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu između muškaraca i žena ili znatnih povećanja očekivanog životnog vijeka[14]. Ta planirana povećanja dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu odražavaju zakonodavstvo dogovoreno posljednjih godina. Države članice trenutačno mijenjaju pristup te, umjesto povećanja dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu i pooštravanja pravila za prijevremeno umirovljenje, fokus preusmjeravaju na osiguravanje poticaja za duži ostanak u radnom odnosu i kombiniranje rada s umirovljenjem[15]. U nekoliko slučajeva u kojima se ističe to preusmjeravanje fokusa države članice uvele su reforme za smanjenje (predviđenih povećanja) dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.[16]

[13] Europska komisija i Odbor za socijalnu zaštitu, „Izvješće o primjerenosti mirovina 2024.”, str. 60.
[14] Europska komisija i Odbor za ekonomsku politiku, „Izvješće o starenju za 2024.”, str. 22–23.
[15] Europska komisija i Odbor za socijalnu zaštitu, „Izvješće o primjerenosti mirovina 2024.”, str. 61.
[16] Europska komisija i Odbor za socijalnu zaštitu, „Izvješće o primjerenosti mirovina 2024.”, str. 67.

Naposljetku, tekuće i planirane reforme potvrđuju prethodno istaknute trendove. Konkretno, neke države članice planiraju poboljšati razinu pogodnosti ili dozvoliti kombiniranje prijevremene mirovine s radom. Osim toga, neke države članice raspravljaju o mjerama za borbu protiv siromaštva, dok su nekima na dnevnom redu bonusi i fleksibilnija pravila kako bi se potaknuo duži ostanak u radnom odnosu, uključujući nakon navršene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu[17].

ZAKLJUČAK

(1) Neke su države članice od 2019. povećale uobičajenu dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu koja se primjenjuje na njihove službenike u središnjim državnim službama. Međutim, uobičajena dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u oko 81 % država članica koje su dostavile podatke krajem 2023. bila je jednaka zakonskoj dobi utvrđenoj na 66 godina za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za članove osoblja EU-a ili niža od nje.

(2) Razvoj tablica duljine života EU-a pokazuje vrlo blagi prosječni rast očekivanog životnog vijeka članova osoblja institucija tijekom referentnog razdoblja.

(3) S obzirom na uočeni blagi razvoj dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu u nacionalnim središnjim državnim službama i vrlo blagi rast očekivanog životnog vijeka članova osoblja EU-a, trenutačna dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu od 66 godina za osoblje EU-a ocijenjena je kao primjerena i u skladu s najvišim standardima primjenjivima u nacionalnim državnim službama država članica.

(4) Navedena ocjena potvrđena je i analizom kretanja u državama članicama. Dob za stjecanje prava na odlazak u mirovinu za osoblje EU-a i dalje je jedna od najviših u usporedbi s onima koje se primjenjuju u okviru nacionalnih mirovinskih sustava država članica, čak i kad se uzmu u obzir planirane mirovinske reforme. Osim toga, nedavna kretanja pokazuju trend fokusa na osiguravanju poticaja za duži ostanak u radnom odnosu, uključujući nakon navršene dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu, te kombiniranju rada s umirovljenjem, umjesto fokusa na povećanju dobi za stjecanje prava na odlazak u mirovinu.

(5) U trenutačnoj fazi stoga ne postoji osnova za podnošenje prijedloga o izmjeni zakonske dobi utvrđene na 66 godina za stjecanje prava na odlazak u mirovinu na temelju članka 77. Pravilnika o osoblju.

[17] Europska komisija i Odbor za socijalnu zaštitu, „Izvješće o primjerenosti mirovina 2024.”, str. 72.